

„Soča“

Izhaja vsak petek o polдне in velja s prilogo „Gospodarski list“ vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana: vse leto . . . . . gld. 4-10. pol leta . . . . . 2-20. četrt leta . . . . . 1-10.

SOČA

(Izdaja za deželo.)

Oznanila

in „POSILNICE“ plačujejo se za petstopenjsko petlit-vrsto: 8 kr., če se tiskajo 1 krat, 7 . . . . . 2 . . . . . 6 . . . . . 3 . . . . .

Izdajatelj in odgovorni urednik Vinko Levičnik

„Bog in narod!“

Tiska in zalaga „Gor. Tiskarna“ A. Gabrček (odgov. J. Krmpotič).

Bodočnost Reke.

Samosvoja, avtonomna Reka je imela v petek „svoj dan“, ali bolje: „svoj večer“. Mestni zastop je imel važno, pomembno sejo, v kateri se je odpovedalo 47 zastopnikov z županom vred, podavši odločen protest proti ogerski vladi.

Res je, da vse naprave in podpore ogerske vlade so dobro došle Rečanom, toda se v večjo korist so že zdaj obrli in trgovini velikega dela ogerske države polovice. Večje veljavo ima torej Reka za Ogersko nego narobe!

Madjarji so previdno in modro izkoristili tako kratkovidnost Rečanov, da so počeli izvajati tudi v tem mestu svoj sovinstiški narodni program. Madjarsčino so vsilili kot uradni jezik v vse možne urade, in skrbeli so za to, da so vtisnili svoje ljudi p. v. sod, kjer so oni zagospodovali.

Priznati treba, da Madjarji so previdno postopali pri vseh takih novotarijah, kajti prav nič niso namerili na odpor. Rečani so le tu pa tam skrivaj zabavljali, kedar je prisel kak Madjar iz tujine na mesto, katero je zavzemal prej domačin in je morda računal manj zopet kak domač človek.

Kaj neki se je moglo zgoditi hudega, da so tako vskipeli proti ogerski vladi prav tisti Rečani, ki so bili doslej vedno bolj ogerski nego najpristnejši Madjarji? Rečani, ki imajo odločno besedo, so vedno skilili le v Budimpešto, za Dunaj ali za Zagreb pa se niso brigali.

Rečanov je posebno laskalo to, ker se Mađjarji navidezno niso vtikali v njihove avtonomne posle; tudi italijanskemu jeziku niso nikjer delali vidne krivice. . . . Da pa ravno v takoini takliki leži velika nevarnost, tega kratkovidni Rečani niso videli. . . . In tako je šlo vse lepó dalje, kakor so želeli v Budimpešti. . . . Reka se je čedalje bolj oddaljevala od svoje prave matere Hrvaske in brezskrbno plavala vedno bolj in bolj v narotoje pohlepne — magyár-orzšaga.

V petek pa so napovedali Rečani boj ogerski vladi, boj vrivajočemu se madjaronstvu. — Kakó je prišlo do tega?

Madjarska vlada hoče uveljaviti tudi na Reki celo vrsto važnih zakonov, ne da je v to vprašala mnenje avtonomnega mestnega zastopa. V mestnem statutu pa stoji določba, da za vsako novo uvedbo v javni upravi na Reki mora oddati svoje mnenje tudi mestni zastop. Ker je pa vlada vedela, da bi se zastop odločno izrekel proti uvedbi novih zakonov, sklenjenih v Budimpešti, zategadel ni niti vprašala mestnega zastopa za mnenje, marveč je kar ukazala, da ti zakoni naj se izvedejo kakor v celí Ogerski tako tudi na Reki.

Najvažniši zakoni so ti-le: Uvedenje ogerskega upravnega sodišča in ogerskega upravnega odbora, poleg več drugih ogerskih postav, ki so s tema v tesni

zvezi, tako n. pr. zakon o izseljevanju, zakon o varnostnih naredbah zoper širjenje filoksere, o kolonizaciji, zakoni o zdravstvu in narodnem solstvu, gozdarski zakon, zakon o lovu, o pomorskem ribarstvu itd. Za ljudsko solstvo stopijo v veljavo ogerske postavbe v popolnem obsegu glede državnih sol. Za mestne sole velja še nadalje mestni statut, z omejitvijo pa, da državni solski nadzornik nadzoruje tudi mestne sole. Notranji poslovni jezik je izključno madjarski; mestni organi lahko obetajo med seboj v italijanskem jeziku.

Umeje se, da Rečanom ne morejo biti nič kaj po volji te novotarije! Njihova avtonomija je v resni nevarnosti, saj je že danes brez posebnega ugleda v Budimpešti. — In zdajci so se Rečanom odprle oči, kam pes tace molit; zdaj vedo, česa se jim je nadejati iz Madjarske v prihodnosti, ko bo madjarski življenj in morda tudi njihov kapital močnejše zastopan na Reki in ko bo vsa javna uprava v rokah pristno madjarskega sovinstizma.

To so vzroki, da je nastala v mestnem zastopu prej omenjena kriza in da so se vršile na Reki sovražne demonstracije proti ogerski vladi. . . .

Kakósen je odgovor iz Budimpešte? Norčujemo se! Tam mnogi niti ne verujejo, da Rečani sploh resno mislijo z opozicijo. Zli se, da Madjarji poznajo svoje roške Papeňhajmerje! Nekoliko kričanja, nekaj demonstracij — in vse se zopet polože, le na tihem bodo še zabavljali zoper svoje madjarske „dobrotnike“.

Ako bi hoteli biti zlobni, bi rekli: Prav jim je! Lahonska nestrpnost proti slovanškemu življenju jih je dovela na kriva pota, po katerih so srečno prijadrali tje kaj, kjer so dandanes.

Toda na Reki je slovanski življenj tako močan, da v skrbi za njegovo bodočnost želimo tudi Reki sami srečnejšo prihodnost, nego jo ima danes in bi jo imela pod okriljem madjarskih zakonov in madjarskega sovinstizma.

Kar se tiče slovanskega življenja in njega prihodnosti, — o tem pa prihodnjé. G.

DOPISI.

Iz Gorice, v dan sv. Elizabete. (Petje pri sv. Antonu). — Skoro nam že trika adventni čas na duri, to je ona obletnica, ko nam je bila zadnja nrvica naše narodne pravice siloma odtegnjena celo v cerkvi.

Znano je vsem, da se je že od nekdaj pri zornicah v cerkvi sv. Antona pelo slovenski. Še za časa, ko je kapeloval pri tej cerkvi Italijan dr. Flapp, je v adventu o n

sam orgljal slovenske pesmi, in to tekom več let. Zložil je celo nekaj napevov slovenskim pesnikom, kateri se se potem bljali vsako leto upora — Da bi bil dr. Flapp goriski škof, smo prepričani, da bi dosledno ne mogel odpraviti slovensko petje iz omenjene cerkve.

Da se je to lansko leto kar siloma odpravilo, in da so se v cerkvi vršili dogodljaji, nad kojimi se je pobožno ljudstvo z vso pravico skandalizovalo, mirnalo čez tako vedenje in čudilo se, kakó da pač more v takih odnosnih duhovnik pred oltarjem opravljati najsvetejšo daritev, je obsojala večina pobožnega ljudstva

Zli se nam, da je še čas, vpeljali slovensko petje pri sv. Antonu, kakor je bilo to že od nekdaj v navadi, in opozarjamo slavno cerkveno oblast, naj ne drži križem rok ter naj prepreči še nadaljno kratenje pravice našim goriskim Slovenceem, i naj pokaže, da je edino ona gospodar v cerkvi in ne morda navadni poučeni postopači.

V celem letu so poje v omenjeni cerkvi izključno italijanski, no v adventu so nam privoščili ta mali del pravice do lanskega leta; z zadnjim adventom so nam ugrabili se to siloma.

Tudi mi bi lahko ravnali po njih vzoru ter opetovano prisilili slovensko petje, a mi ljubimo mir in ne nasištvo, zato se si usojamo prositi dotično cerkveno predstojništvo, naj slednje poskrbi, da bo cerkveca sv. Antona zopet zbiralšče tudi pobožnim Slovenceem, katerim nam je vera sveta in kot taka vsem potrebna, kajti samo ona blaži sree in duha. Nadejamo se, da ne ostanemo glas vpijočega v puščavi, koji glasno kliče pravice, katero nam kratijo Italijani.

Več goriskih Slovenceev.

Iz Tomaja. — Zadnji dopis iz Tomaja v 45. št. cenj. „Soče“ ni samo mene iznenadil, ampak tudi večino mojih sovaščanov. Nikle i pričakoval, da zna pristati napredne stranke takó resnico zavijati. Na tak način se je kaj lahko zagovarjali, ali stvarno — je kaj drugega. Da se ne bode mislilo, da nisem prijatelj resnice, kakor mi g. dopisnik podtika, naj služi pričujoče — pojasnilo, a končno sodbo prepustam sl. čitajočemu občinstvu.

G. dopisnik trdi, da nikdo pevskega društva ne izpodriva, in da isto dovoljno ne uspeva, pripisuje dvema gg. odbornikoma.

Mar li ni izpodrivanje, da je ravno g. dopisnik skrpal nekako podružnico pevskega društva, katera je bila že prišla pouk v petju v stanovanju g. A. Š. z namenom, odtegniti pevsko moč prvotnemu društvu. Dokaz temu je pisnena prošnja ravno istega

ga ni hotel poslati Sultanu v sodbo, marveč prigodil se je „slučaj“, da neko noč je „po nesreči“ počila neka paška, ki je prestrelila Ali Pašo glavo. To se je zgodilo 10. marca l. 1851. — Njegova posestva so bila zaplenjena, poslopja pa posuta. Razvaline so še danes videti kot mogočen dokaz Rizvanbegove moči in bogastva. Stari ljudje se ga še spominjajo in rekajo: „To nam je bil drugi vojvoda Stjepan.“

Toliko na kratko, kar sem čital o preteklosti Bunca, ker je važna točka heregovske zgodovine.

Kmalu za Buno prestopi vlak jako deroči potok Jasevica in pride v južni konec mostarske doline, in sicer na obširno Bišcepólje, ki je sicer še jako zanemarjeno, toda znamenito vsled arheoloških izkopavanj.

Zmračilo se je že, ko je drdral vlak po Bišcepólju in se bližal Mostarju. glavnemu mestu kršne, v naših pesmih toli opevane — Erecgovine. Kdo naj se pri taki priliki ne spominja n. pr. Stritarjeve „Raje“ in divnih slik, katere nam je podal v njej? Kdo se zajedno ne spominja čudovite usode te zemlje v poluminočnosti, komu ni sreč polno neke brezmejnne radovednosti, — ko se bliža središču te zemlje, široko-znanemu mestu Mostarju? Tih in nem sem sedel pri oknu in upiral svoj pogled proti kraju, od koder bi imel zagledati

in drugov, v koji prosijo, naj se odobri osnovana podružnica.

Pomisli! Je vendar, da Tomaj, ki steje komaj okoli 100 hišnih stovilk, naj bi imel dve pevski društvi! Ivala Bogu, da so se naprotnikov nakane izjalovile. Večna odstopiških pevcev se je zopet povrnila, ker izprevideli so, s kom imajo opraviti, in pevsko vaje se zopet točno obiskujejo kakor popred.

Kakor že omenjeno, podtika g. dopisnik krivdo k nesložnemu uspevanju tudi dvema odbornikoma, ki sta takorekoč stebra imenovanega društva.

G. dopisnik najbrže misli, da so nam kaj mari njegova osebna nasprotstva. Sicer, ako se jima dokaže kaka nedolodnost, pro-pričan mora biti vsakdo, da se ju izključil iz pevskega društva, kakor se je primerilo g. dopisniku in par njegovim pristajem.

Dotična odbornika sta bila enoglasno izvoljena. Par prvih naprednjakov, med temi tudi g. dopisnik in še nekdo drugi, kateromu so celo silno po povodstvu, dobila sta samo po dva glasa. Ves svoj žale razliva g. dopisnik na sodanjega povodstvo. Opisuje ga kot hudega nasprotnika napredka in miru, čes, celih 25 let je spal, dokler mu ni mladina, njegovi učenel, sedeža napravila.

Smelo trdim, da preden doseže g. dopisnik toliko zaupanja in spoštovanja od svojih bližnjih, kakor g. nadmetelj Benigar, bode moral čakati ne samo 25 let, ampak tudi Matuzalemova starost bi mu ne zadostovala.

V zadnjem dopisu so tudi trdi, da je bil g. Sone kaznovan le na 2 gld. Omenjam, da je bil g. Š. prvotno na 20 gold. obsojen, ko je pa g. glavarju v Sezani pojasnil celo zadevo, zmanjšala se mu je kazen na 2 gld. Ovadbó je pa sam g. mačelnik čital pri okr. glav. s podpisom g. župana.

Kar se pa tiče psovke „pijavke in oderuhi“, dostavljam sledeče: Dne 8. maja t. l. je bila družba učiteljev in neki duhovnik v gostilni pri Starcu v Križu. Navzoč je bil tudi g. dopisnik, ki je za odšlimi učitelji zaklical: „To, vidite, so prave pijavke in oderuhi našega kmeta!“ Drugo jutro je pa tekal okoli prizadetih, proseč jih odpustčenja, z izgovorom, da je bil vinjen!

Kot zadnji dokaz k mojim trditvam, naj služi še sledeče: Dne 28. pr. m. je slo nekoliko mož in mladeničov iz vasi Križ in Šepulje od pevskega vaju, prepevaje med potoma „Slovenac i Hrvat“. Ko pridejo mimo hiše g. župana, bili so v popolni temi napadeni s kamenjem od nasprotnikov pevskega društva. Da bi se to zgodilo v kakem istrskem gnezdu, bi se nikdo ne čudil, a da se dogajajo take reči v Tomaju od takozvane napredne stranke, bi nikdo ne pričakoval.

luči, ki naznanijo, da smo blizu svojega cilja. In kmalu se je pokazal mojim očem čaroben pogled na nebroj lučij in lučie tam ob vznožju med krševitim in golim Humom in ob rodovitnih brdih Podveleža. Čaroben je bil ta pogled na prostrano mesto orientalske slikovitosti; med belimi hišami je molo- lelo v tihí večerni hlad 30 minaretov (stolpi džamij ali mošej), više gori pa mogočen zvonik in kupola pravoslavne cerkve.

Izstopili smo. Na kolodvoru je bilo vse živo. Tujčovo oko ima kaj gledati za pisani, slikoviti „vrr-varr“ na kolodvoru in pred njim. Omnibus naju je odpeljal v hotel Naronta, — dolj z minaretov pa so doneli privkrat na mojo uho tožno-proseči glasovi mohamedanskih klicarjev. (Mohamedanci nimajo zvonov, marveč posebni klicarji naznanjajo doli s hodnika nekako na sodini minareta čas molitvo itd.; to so godni trkrat na dan. Zvečer v nraku je tuje čudno pri sreu, ko čuje tožnovabljivo glasovo doli z vsakega minareta.)

V Mostarju mora ostati vsak potnik, ker vlak zvečer ne gre naprej proti Sarajevu. Ali nič za to, vsakdo rad ostane v Mostarju, in neodpustno bi bilo, kdor bi šel kar mimo. — O Mostarju obširneje v prihodnjem podlistku.

Podlistek.

Stirnajst dnij na Balkanu.

(Potopisne črtice.)

Svaki brat je mib, Ma koje vjere bit!

VI. od Metkovićev v Mostar.

(Dalje.)

Mimogredé naj se omenim, da od Čapljine je krasen izlet ob rečici Trebežat do mesteca Ljubuški, 18 km. daleč. S pošto se pride tje v 2 urah za 1 gld. Mesteca ima okoli 4000 prebiv., največ Mohamedancev, in je zidano amfiteatrski ob vznožju velike pečine, na kateri so videti razvaline starerzga gradu. Po ustnem sporočilu bi bil zidal ta grad vojvoda Stjepan iz vroče ljubezni do svoje žene (od tod ime Ljubuška). Stolp na gradu imenujejo tamošnji prebivalci še dandanes Erecguša (vojvodinja), od tod imé dežele Erecgovina ali Heregovina.

Pri 12 km. oddaljenosti od Metkovićev je postojanka Dretelj. Tu pričinja že pravi kraški svet. Železnica teče ob vznožju gorovja, tikoma na desni pa dere Neretva v svojji jako skaloviti strugi. Ozka dolinica je jako rodovitna, rast povsem južna: smokve, marelice, mandle, breskve, grozdje, vse raste v najobilniši meri. Tu vidiš na poljih Heregovce v raznovrstnih na-

rodnih nošah; tudi ženske delajo, seveda ne Mohamedanke. Na drugi strani Neretve se pokaže našim očem staro, po veliki večini mohamedansko mestece Počitelj, ki sega amfiteatrski daleč gori pod sive kraške pečine, obkroženo s trdnim zidovjem in s stolpi, oin eentes altes türkisches Räuber- u. Gusrannest., sem čital o njem v neki knjigi. V sredi mesteca stoji čudovito zidana džamija (mošeja, mohamed. cerkev) s kupolo; poleg nje veličastna cipresa. Tudi veliko poslopje bogatega bega udarja nam v oči, ko se vozimo mimo.

Pri 19. km. smo na postojanki Kruševic, kjer ni nič posebnega, da bi omenjal.

Pri 24. km. pa se ustavi vlak na postaji Žitomišljic, ki je dobila ime po slovečem pravoslavnem samostanu, ki leži na drugi strani Neretve v sredi divnočarobnega naravnega gaja. Samostan je zgradila rodbina Miloradović l. 1585.

Od Žitomišljica naprej je dolina čedalje ožja do 30 km., kjer je postaja Buna, nasproti izlivu rečice enakega imena v Neretvo. Solo Buna je na levem bregu Neretve in je zgodovinske znamenitosti, kar priča tudi stari most na devet obokov čez ustje Neretve in Bune ob enem. Vrhunce svoje slave je dosegla Buna pod zadnjim heregovskim despotom Ali Pašo Rizvanbegovi-

ćem. Ta je bil ostal zvest Sultanu, dočim so se drugi plemiči uprli, in l. 1831. je postal vezir Heregovine. Obnašal se je povsem neodvisno od Carigrada; toda prizadeval se je na vso moč, povzdigniti svojo deželo. Uvel je pridelovanje riža, sadil oljke in pospeševal vinarstvo; da, tudi svilarstvo je skušal uvesti v deželo! V Buni si je sezidal lepo bivališče in džamijo. Porti je bil pokoren le toliko, kolikor se je ljubilo njemu.

Ko so se pa l. 1849. plemiči zopet uprli Sultanu, je potegnil z njimi tudi Ali Paša. Sprva je šlo ustašem dobro. Toda prišel je glasoviti Omer Paša (ubegli narednik iz vojaške granice — Mihael Latož) in strahovito kaznoval upornike. V Bosni je že naredil mir in red s svinčenkami in vislicami — in bližal se naposled tudi Heregovini. Toda Ali Paša je bil zvit kos in se ni hotel sam udeležiti praske z Omer Pašo, ki je upornike tudi potokel in slavil svoj slavnostni vhod v Mostar. — Ali Paša je šel na to k Omer Paši, da bi se z njim pogajal; vezir heregovski je bil sicer sprejet z veliko častjo, — toda niso ga več izpustili iz pestij, turške čete pa so razglašale po Heregovini, da vezir Ali Paša je odstavljen in ujet. Ker je imel Ali Paša Rizvanbegović veliko prijateljev na cavigrajškem dvoru, se je Omer Paša zbal in

G. županu pa svetujemo, naj v bodoče poskrbi za varnost skozi Tomaj idočemu občinstvu, če tudi ni isto od napredne stranke. Še vedno — Skalarjev.

(Dopis smo skrajšali. Bodi prepira dovolj! V tej zadevi, ki je priča žalostnih razmer v Tomaju, — ne sprejmemo nobene črtice več, ker stvar je preveč lokalna in ne zanima niti najbližnjih sosedov. — Uredn.)

Iz Lokaveca pri Ajdovščini, 16. nov. — Ker so se naše občinske volitve dne 10. in 11. maja t. l. pristransko vršile, vložili smo bili protest proti tem volitvam na namestništvo. Z odlokom 17. oktobra t. l. ozir. 6. nov. t. l. razveljavilo je namestništvo prve in razpisalo nove volitve. Prosim, gospodje, roko na srce! Volilnik nov, nove volitve in novi stroški bi morali pasti na vaša pleča, ne pa na občinska. Žalostno je dejstvo, da prevladujejo v občini razprilje, prepri in sovraštvo! In kdo dela vse to? Oni, ki dajejo za pijačo manj zavednim občanarjem. Zadržite se zmagale smodke in vino; kaj je to svobodna volitev? (Ni mogote! Ali imate dovolj takih soobčanov, ki zapljejo in zakade svoj glas? — Uredn.) Posledek takemu popivanju je, da prideva v odbor kimoveci, ki le kimajo in županu na vse pritrjujejo. Volilci, volite moze, ki se zavedajo svojega poklica, volite moze, ki poznajo potrebe cele občine. Pustite pijačo in smodke in volite moze, ne pa kimovec. Mož zavednih, trezno mislečih imamo v občini dovolj, ptujih naselencev nam ni treba. Skličimo volilni shod in izberimo na njem kandidate za občinski svet, tola brez vina in brez smodke.

S Tolminskega 15. novembra 1897. — V obrambeni boj tolminskega učiteljstva posegla je smrt s svojo koščeno roko. Umril je c. kr. okrajni solski nadzornik g. Franc Dominko. Mi se klanjamo veličastvu smrti ter se držimo latinskega pregovora, ki pravi: „O mrtvem ne govori nič slabega, nego le dobro“. Dominko je obračunal z Bogom, s svetom, torej tudi z nami. Bog mu daj večni mir!

Rajnik ni bil že mnogo let nič kaj trdnega zdravja. Letošnje poletje, kakor je sam pravil svojim prijateljem, se je bil prehladil v železniškem vagonu (prepil), ko se je vračal iz Kopra, obiskavši tam sina. Od tedaj je vidno hitro hiral in propadal. Začetkom tega meseca, polom, ko ni mogel več uradovati, odšel je k svojemu sinu v Gorico, kjer je umrl 14. t. m. zjutraj. Pogreb je bil 16. t. m. Naj v miru počiva in večna luč naj mu sveti!

S Tolminskega. (Iz učiteljskih krogov.) — Komaj je zamrl c. kr. okrajni solski nadzornik g. Franc Dominko, kateremu želimo na onem svetu večni mir, ko ga tukaj sam ni imel, že vznemirja učiteljsko neljuba govornica, da se od neke strani skuša nekega sina rajnega Dominka imenovati nadzornikom. (Tej govornici ne verujemo, ker je preumna. Uredn.)

Tako imenovanje bi bilo očito žaljenje tolminskega učiteljstva in pravcato drganje v sršenovo gnezdo. Naj si merodajni krogi to stokrat premislijo, preden kaj takega ukrenejo. Dovolj je že bilo boja in preganjanja na Tolminskem. Čas bi bil, da se povrae mir tudi k nam. A to se zgodi le tedaj, če imenujejo merodajne višje oblasti c. kr. okrajnih solskih nadzornikom moža, v kojega bo inelo učiteljstvo zaupanje in koji bi bil drugače tudi po svoji zmožnosti in taktu povsem na svojem mestu. Novi nadzornik bodi tudi moderno pedagogično-metodično izobražen ter vesčak v ljudskem solstvu. Pred vsem pa pravičen in človekoljuben.

Domače in razne novice.

Imendan naše presvitle cesarice Elizabete praznuje danes solska mladež s sveto mašo in pouka prostim dnem.

Osebnosti. — Imenovani so: oficijalom 2. vrste kancelist Josip Mozetič za okrožno sodišče v Gorici; kancelistom za Tolmin strážmešter Ivan Hrast, za Kanal djurnist Mihael Ivančič in za Sežano Andrej Jamšek.

G. K. vitez Defacis je 17. t. m. nastopil predsedništvo c. kr. okrožnega sodišča v Gorici.

Ivan Tominc iz Gorice in Josip Peterin iz Trsta sta imenovana vodjo zemljiške knjige v Gorici — Franc Pototschnig, Leopold pl. Cozzi, Albert Urbas in Josip Marga so imenovani oficijali II. razreda; Peter Marinc, Franc Quain in Rudolf Lipitzer pa kancelisti pri okrožnem sodišču v Gorici.

Vrli slovenski pisatelj, g. stotnik v deželni brambi, Fridolin Kavčič je premeščen iz Celovca v avstrijsko Sibirijo — Galicijo. Nedvomno je bil gospod slotnik gotovim krogom predločen narodnjak, pa hajdi z njim na blad!

Umril je na Reki poštni oficijal g. Franjo Maganja, simpatičen in obče čislani mož — rodom Divačan.

Občini Cerklje na Gorenjskem zupanuje že 30 let odločen narodnjak, g.

Andrej Vavken. V priznanje njegovih zaslug ga je občinski odbor 7. t. m. imenoval častnim članom.

Občinsko staršinstvo Idriško pri Kobaridu je imenovalo v seji dne 13. t. m. soglasno g. grofa M. Marenzijsa, tolimnskega okr. glavarja, svojim častnim občanom.

Tolminsko učiteljsko društvo je odposlalo k pogrebu r. c. kr. okrajnega nadzornika g. Dominka svojega zastopnika v osebi g. Krajinika. Mesto venca na grob položilo društvo primerno svoto v kak dobrodelni namen.

V ponedeljek dne 22. bode v Kobaridu sv. maša zadušnica po ranjem. Društvo vabi vsaj okoličanske učitelje, da se udeležijo te sv. maše.

† Marija Jug. — Dne 4. t. m. je umrla mnogozasluzna in vrta narodnjakinja, učiteljica Marija Waisel, rojena Jug v Kobaridu l. 1859, soproga nadučitelja Waisela v Hrušici. Pokojna je službovala kakor učiteljica od oktobra 1880, do oktobra 1886. v Biljani na Goriskem; od oktobra 1886. do pol septembra 1893. bila je voditeljica na društveni slovenski zasebni deklinski soli „Sloga“ v Gorici, ter ob enem kakor voditeljica društv. otroškega vrta v ulici sv. Klare in otroškega vrta v ulici Barzelini.

Kako marljivo in neumorno je delovala pokojna na istih soli, to svedoči spričevalo, katero jej je polotilo „Slovensko narodno-politično društvo „Sloga“ v Gorici dne 16. sept. 1893. Med drugim se glasi isto:

„O nastopu gdičine. Marije Jug stela je zasebna deklinska sola društva „Sloga“ dva razreda. Pod njenim vodstvom se je sola polagoma razvivala tako lepo, da je dobila z odlokom vis. c. kr. ministerstva za uk in bogooštje od dne 14. sept. 1893. št. 18992 pravico javnosti ter je stela v solskem letu 1892/93. že tri dekliske in jeden mešan razred. Otroški vrt sv. Klare se je moral razkrojiti radi obilnega števila otrok potekom s. l. 1892-93. in tako se je ustanovil nov otroški vrt v ulici Barzelini, kateremu je bila voditeljica ista gospodičina Marija Jug.

Ves čas svojega službovanja pričala je imenovanka veliko ljubezen in skrb do šole in solskih otrok. Delovala je z neumornim trudom za pouk in oliko izročeni jej otrok celo zunaj solskih ur. Skrbela je za red in lepo vedenje svojih učencev. Dosežala je učni smoter v obilni meri in dobivala vsled tega pohvalo od mestnega solskega nadzornika, ki se je tudi nasproti društvemu vodstvu vskladar najpohvalneje izrazil o šoli sploh in o gospodičini Mariji Jug in njenih učnih uspehih se posebe. Vodstvo je vedno priznavalo neoporečno spretnost, marljivost in izvrstne vspehe Marije Jug. Odkar obstoji ženska podružnica v Gorici, se je ona v prvi vrsti udeleževala na pedonostnem delovanju.

Da se je podružnični delokrog razširil, da se je vsakoletno moglo podpirati vedno več ubožnih otrok, pripisovati je tudi njeni neumorni skrbljivosti. S svojimi tehničnimi poročili ob glavnem zborovanju navdušila je mnogokatera srca ter jih pridobila za družbo sv. Cirila in Metoda.

Zapustivši Gorico se je preselila Marija Jug oktobra 1893. na učiteljsko mesto v Jelsano ter je službovala tam do 21. avgusta 1895. l., a od takrat naprej službovala je v Hrušici, ter se poročila z nadučiteljem Waiseljem.

Za ustanovitev ženske podružnice sv. Cirila in Metoda za Istro v Podgradu sestavila je in razposlala naslednjo okrožnico od dne 8. avgusta 1896. l. glasečo se:

„Veleccjene gospe in gospiče!“

Pokazimo svetu, da je tudi v našem krogu vernih hčera najke Slavije, a ne le z ceno besede, ampak dejanski. Združimo se ter ustanovimo lastno podružnico družbe sv. Cirila in Metoda za Istro, da bodemo tako zveste reku: „Vse služimo sveto — svetelj stvari!“

Dne zborovanja je nabrala pokojna Marija za družbo lepo svotico 18 gld. 31 kr. ter napravila prošnjo na c. kr. vlado za potrjenje ženske podružnice v Podgradu.

Naj počiva v miru! Po „Ed.“

Učitelj Golja v najvišji Instanci — oproščen. — Čitateljem našim je znano, zakaj je bil obsojen g. učitelj Golja na 14 dni zapora. Tudi Blaž Lenas je spravil vso reč v državni zbor kot grozen „delikt“ v dokaz slovenske surovosti. — Že takrat smo rekli, in sicer večkrat, da one besede, katere sta podkrala magistratna služabnika g. Golja v usta, so gola norost, nesmisel, ki tera se more poroditi le v kaki fahonski butici ne pa v ustih izobraženega Slovenca. Toda služabnika sta prisegla in sodišče juna je verjelo. — Dejali smo takrat tudi, da za take reči more tožiti edino državni pravdnik, kateri ne pozna slovenskega jezika. To stoji črno na belem v „Soči“. — Sodišče pa je, seveda, sprejelo nazore državnega pravdnika in obsodilo Goljo na — 14 dni zapora. To je bil haló v lahonskem Izraelu.

Zdaj pa — grozna blamaža!

Dne 13. t. m. se je vršila razprava pri najvišjem sodišču na Dunaju, — pri kateri se je zgodilo preredke čudo, da sam generalni prokurator je predlagal oprostitev g. Golje, kajti njemu podkralne besede, ako jih je tudi res izustil, nikakor ne obsegajo obdolženega pregreška. — In g. Golja je bil oproščen. In tako se je naša pravica vsaj pri najvišjem s-dišču! — Ves daljni konentari prepustimo čitateljem! —

Slovensci smo v deželi pač veliki reveži! Vse je proti nam! Vsako naričajo nam stojiče v zločin in nas „karnitajto“. Sreča, da si včasih znamo pomagati in da pada blamaža in sramota na liste nazaj, ki bi nas radi vlopili v žlici vode!

Učitelja Golja je zagovarjal na Dunaju bivajoči Slovenec dvorni in sodni odvetnik dr. Klemen Sežun.

„Corriere“ pa piše v 137. štev. tako malenkostno, kakor da že sodni dvor prve stopnje ne bi mogel učitelja Golja radi pre-

greška po §. 303. k. z. kaznovati, ker to dejanje ne spada pod ta §.

Kako pa je pisal „Corriere“ lakrat, ko se je vprašalo dejanje godilo? Koliko vika in krika v Izraelu!

Laška nestrpnost ne pozna mej! Na državne in deželne stroške se bode v kraken zidati začela železnica iz Trsta brez Poreč v Kanfanar. To delo bi se imelo smatrati kakor od pomoč v bedi in lakoti, nastavi v mnogih pokrajinah Istre vsled letošnje slabe letine. S takim delom bi se izdatno pomagalo domačemu prebivalstvu, katero je posebno zmožno za tak posel.

Toda železnica je v laških rokah in podjetniki kličejo delavce iz Furlanije!!

V seji poslanske zbornice sta upražila poslanca dr. Laginja in Spinčič s tovariši ministrskega predsednika, kaj misli ukreniti, da pri tej železnici dobi domače ljudstvo zaslužka.

„Mož na vrveci“ je danes gotovo poslanec Blaž, kateri zastopa Gorico v mestnem, Goriske trge in mesta v državnem zboru vso deželo pa v delegacijah. Da bode popolen mož, potrebno je, da pride tudi v deželni zbor. Ta želja se mu menda tudi gotovo izpolni, ker se piše, da ga izvoli trgovska zbornica na mesto odstopivšega barona Ritterja. Kak napredek v kratkem času!

Peterovoglati zvezdo. — Na solkanskem pokopališču so nadomestili z podobo angelja kar pa ne ugaja primorskim laškim časopisom, čeprav solkansko pokopališče ne leži na laških tleh. Je že tako, da morajo imeti svoj nos povsod...

Kako zavijajo. — Laški časopisi so naznanili smrt g. Draščeka iz Kanala dostavišči, da ga je vsled jeze udarila kap. To je sicer resnica, a neresnično je, da je dr. Gollmajer precej prišel na pomoč, a ni mogel več pomagati, ker je bil (Drašček) že preminol. Ker pa je pokojni Drašček se 24 ur živel, potem ko ga je bila kap zadel, potreboval je Gollmajer — če bi človek laškim listom verjel, — celih 24 ur od svojega stanovanja do bolnikove postelje! Le zavijajte! Zamorca ne bodele oprali!

Slovenska Čitalnica v Gorici priredi v soboto dne 20. novembra 1897. plesni večer, pri katerem bode sviral obtelek tukajšnje vojske godbe. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Dame in gospiče so naproseni priti v promenadnih oblekah. Ako žele nudie udeležiti se plesa, naj se obrnejo do kakega odbornika za vstopnico.

Posnemanja vredno. — Na korist „Sloginih“ zavolov ima vrli rodoljub g. J. Reja puščico v svoji gostilni za vojašnico v Gorici. Da bi se kaj več nabralo za „Slegine“ zavode in da se vtrlijo v rodoljubju, sklenili so stalni gosti t. da vsak, ki bo po nepotrebnem v ptujem in ne v svojem materinskem jeziku govoril, zapade kaznen v znesku jednega novčica, in 2. kedor zakolne, plača isto kazen za vsako kletvino.

Mnogokaterim, ki vse rajše govoré, nego svoj blaglasni materinski jezik, in ki z vsako drugo besedo Boga in Mater Božjo z nebes klatijo, te postave ne bodo po volji. — 32 gostov se je lastnoročnim podpisom zavezalo, da se hočejo tega držati. Želimo le obilo posnemovalcev — tudi med gospodo.

Trgovcem, obrtnikom itd. na znanje. — Od strani ogerskih oblastij in podjetij zahteva se često, da se morajo računati, ki jih izdajajo v tostranski državnih polovici obrtniki in trgovci o blagu, katerega so poslali na Ogorsko, posebno pa računati pod 10 gld. potem pobotnice, s katerimi potrjujejo trgovci v tostranski državni polovici prejem svojih terjatev od ogerskih naročiteljev, pri izdajaju kolekovati z ogerskimi koleki.

To zahtevanje je v nasprotju z načeli pogodbe z Ogerskim glede kolekov, neposrednih pristojbin in taks, ter je v stann trgovcev dežel nezasišeno obremenilo, kakor tudi avstrijski državni zaklad oskodiši.

Račune, pobotnice in druge pravne listine, ki se izdajajo v Avstriji, kolekovati je — tudi v trgovini (prometu) z Ogerskim, ter zasedenima deželama Bosno in Hercegovino — le avstrijskim koleki.

Računi o zneskih pod 10 gld. in pobotnice o zneskih pod 2 gld. so kolekov prosti, in sicer ne le kadar so namenjeni za Avstrijo, ampak tudi za Ogorsko ali Bosno in Hercegovino. Ako pridejo posamezni delezniki v položenje, da se od strani ogerskih ali bosenskih posameznikov ali oblastij od njih zahteva kaj tako neopravičenega, kazalo bi, da si iščejo od pomoči pri bližnjem okrajnem sodišču.

Naproseni smo priobčiti sledeče: Dne 11. t. m. je neka ženska oseba na goriskem semnju kupila dva mlada „preseta“ od neke ženske iz goriske okolice in dotična ženska je nehoté po pomoti dala za presičke eden desetak več. Dotična prodajalka je imela samo bela presička in je bila goriska okoličanka. Mogoče, da ni dotična iz hudobije denar sprčela, ker sta se desetaka skupaj držala. Kupovalka pozivlja prodajalko da ji vrne desetak, sicer bi bila prisiljena zadevo c. kr. orožnikom prijaviti. Ako pošlje dotična oseba oni denar, naj ga pošlje v Rihtenberg na zupanstvo ali pa preč. gosp., župniku.

Brje, dne 16. nov. 1897.

Pogorelo je dne 9. t. m. posestniku in tesarju Mili Staniču iz Čolnice pri Kanalu gospodarsko poslopje, napolnjeno s senom, slamo, gospodarskim in tesarskim orodjem. Škoda je prav velika. Pogorelec bil je zavarovan pri neki laški zavarovalnici za 3400 gld. Čuje se, da mu ona laška družba sedaj dela sitnosti zaradi izplačila zavarovalnine. O tem poročali bomo svoječasno podrobneje.

V Robidnembregu, župnika Anhovo, je bil 7. t. m. velik ogenj. Dotični pogorelec so bili zavarovani pri banki „Slaviji“, katera jim je danes cenjevala škodo v popolno njihovo zadovoljnost.

Veselca v korist „Šolskemu domu“. — Podružnica sv. Cirila in Metoda v Gorici priredi v dan 8. decembra v prostorih „Goriske Čitalnice“, veslicio v korist društva

„Šolski dom“ v jako znanimim sporedom, kateri objavimo prihodnje. Ze danes lahko javimo, da se uprizorijo tudi žive podobe iz znane povesti „Miklova Zlata“, katero je priobčila že pred leti družba sv. Mohora. — Žive podobe so se pri nas zelo udomačile in so zelo priljubljene, kar je naravno, ker so v rokah za to jako spretnne moči, a ureč predsednice ženske podružnice sv. Cirila in Metola. Zato se nam je nadjati jako zanimivega večera, na kar opozarjamo ze danes slavno občinstvo.

Ano, udovo rajnega Ivana Javorščeka, ki je lansko leto umrl v Cerknem, stanujočo na Sv. Petra cesti št. 4 v Gorici, priporočamo našim rodoljubnim damam v podporo. Bolehna je in ima bolehavega otroka. Siva prav lepo in rada prevzame delo na dom, šla bi črez dan tudi kot postrežnica k bolnikom.

Njen mož Ivan preselil se je bil zavoljo boljšega zaslužka v Cerklno, kjer je pa na nesrečo bedne obitelji umrl. Na smrtni postelji je s svoji ženi naročil, da sina izuči v slovenskem jeziku in da ga dá v „Slogino“ šolo.

Prvotno je poslala sina v laško, letos pa je sina vpisala v „Slogino“ šolo.

Pritisnila pa je bolezen in za boleznijo revščina; sirota ne more od hiše do hiše beračiti in obrnila se je s prošnjo na goriskega župana, da ji dovoli na podlagi pisane prošnje prositi milodarov po Gorici. Priznajejo radi — vsa čast in hvala mu —, da je gospod župan prositeljico prijazno sprejel in ji ukazal, naj gre k uradniku Primasu po ubožno spričevalo. Uradnik Primasu pa je prositeljico kratko malo odsvolil z razlogom: ker je dala otroka v „Slogino“ šolo, naj gre še po podporo k Slovincem; za njo on nima nič. Grozil je kulantni gospod tudi z odgonom iz Gorice! Ravno na isti prekulantni način je odpravil prositeljico uradnik Le Lievre detto Lepre.

Udova Ana je hči mestnega komisarja Dineriča, ki je celih 43 let služil na mestnem magistratu goriskem, kjer njegovo hčer sedaj na cesto mečejo, ker izpolnjuje zadnjo željo svojega rajnega moža!! Slovenke! Podpirajte po možnosti vsaj za prvo silo siroto z deim! Kdor hitro da, dvakrat da.

Rodoljubinjam, rodoljubom! — Blizajo se sv. Miklavž, Božič in Novo leto, ko se bodele spominjali svojih dragih z raznovrstnimi več ali maj dragocennimi darili. Kaj lepšega moreta podariti oče ali mati svojim pridnim otročicem nego je „Kujžnica za mladino“ ali „Slovenski zbrani spisi“ za mladino? In za odrasle? Darila trajne vrednosti so „Slovenska“ in „Slovenska knjižnica“, Krilanove „Pozzije“ in „Spisi“, zbirka Gregorčičevih in Funtkovičevih pesni, „Vence slovenskih povesti“ itd. Sežite tedaj Slovenci po slovenski knjigi in obdarite z njo mladež in prijatelje.

Iz Ročinja smo dobili ta-le popravek: „P. L.“ je napačno poročil, da se prčne sv. misijon pri nas 23. t. m. Da se ne bodo motili zunanji, prosim naznanite v „Soči“ to-le:

V Ročinju se sv. misijon prične 21. t. m.; sklep bo na dan sv. Andreja.

Nesreča. — Iz Sovodenj nam poročajo: V ponedeljek zvečer je zdrsnil delavec v Stračičah, doma iz Sovodenj, Janez Tomšič, po domače Stanlavce, v Sočin propad in sivil rako. Dasi je bilo temno, šli so delavci po navadni stezi tik nad Sočo domov. Namesto po nevarni stezi, kazalo bi ob temnih večerih hoditi po varni poti skozi št. Andrež v Sovodnje.

Vipava, 16. Izv. tel. Božič sijajno zmagal: od 44 volilnih mož vobitil 32 glasov.

Italijanska blaznost. — Italijani, ki reklamujejo ves slovenski svet do Karavank za Italijo, uvdaljujejo kovanja laških imen za slovenske kraje. Postojno so prekršili v Postumia, Sežano v Cessiano, Sv. Polaj v S. Pelagio, Cerovlje v Cero-gliano, Komen v Comiano, Duvolje v Dultogliano, Dolino v S. Ulderico itd. Bog daj norem pamet!

Izjava. — Prejeli smo in pričebu-jemo: Moji tekmovalci v Gorici in nekateri drugi trosijo po deželi vesti, češ, da jaz izkorisčam položaj kot trgovec, katerega podpirajo Slovenci, ter da prodajam svoje blago mnogo draže, nego drugi trgovci. Kaj takšnega morejo trdit le oni, kateri ne poznajo trgovskih cen in sploh, ker hočejo loviti ribice v motni vodi. Da se pride v ožok vsem takim govoricam, izjavljam, da jaz postrežem vsakogar, kdor pride v mojo prodajalnico, mnogo ceneje nego moji tekmovalci ter da rajše, nego pustiti iz prodajalnice kupeca, dam zahtevano blago po tovarniški ceni, celo tudi v svojo zgubo. Kakor dolej, tako tudi zana-prej si bodem prizadeval, da postrežem vsakega kupeca po taki ceni, po kateri ga ne bi mogel postreči nijeden drugi tekmovalec, posebno tak, kateri si prizadeva očrtni me pred očmi mojih sorojakov, da le sebi koristi. Nadejaje se torej obilnega obiskovanja, se beležim z vsem spoštovanjem Jurij Mose, trgovec v Raštelu v Gorici.

Obsodba. — V soboto 13. t. m. je bila pred tukajšnjim za mesto odredjenim sodiščem razprava Julija Schlunder contr. „Soča“. — Naš odgovorni urednik je bil obsojen na 10 gld. globe zaradi zanemarjanja dolžne paznosti. — Zagovornik dr. Franko je takoj naznamil priziv. Mi pojdemo v tej reči do najvišje instance, da izvemo, kaj je s to „dolžno paznostjo“. Urednik je hotel, naj se ga kliče na odgovor pred porotnike, a sloveči Schlunder tega iz previdnosti ni maral. Gotovo se je zbal, da bi urednik ondi torbe ne izpraznil. — O tej pravdi bo še govora! V najslabšem slučaju plačamo 10 gld., pa Bog! Julija Schlunderja bo vsa reč več stala! — Dostavljamo, da Schlunderjev zastopnik je bil žid dr. Graziado Luzzatto,

tišti, ki dela v mestnem zastopu sloveče priložbe proti slovenski soli v Gorici. — To Kobaridcem na znanje.

Izžrebani porotniki. — Za zimsko zasedanje porotnikov so bili izžrebani ti-le Slovenci: 1. Cazzafura Ludovik iz Tolmina, 2. Dolenc Avgust iz Ajdovščine, 3. Černic Valentin iz St. Petra, 4. Stigliog Ferdinand iz Medane, 5. Drufovka Ivan iz Gorice, 6. Volarič Ivan iz Kreda, 7. Jeretič Anton iz Gorice, 8. Vuga Anton iz Sv. Lucije, 9. Pavletič Josip iz Mirnega, 10. Saunig Anton iz Bilj, 11. Pavletič Jos. iz Gabrij, 12. Jakončič Anton iz Gorice, 13. Peric Jožef iz Doberdola, 14. Nanut Ivan iz St. Andreja, 16. Goljčevček Josip iz Gorice. Iz slovenskih krajev so se izžrebali: Fonzari Ivan iz St. Mavra, Pallica Ernest iz Tolmina in Fabris pl. Konrad iz St. Ferjana. Med namestniki je Slovenec le g. Poveraj Martin iz Gorice. — Torej, čisto slovenska porotna klop je mogoča!

Nova trgovina. — Vendar se obnača na bolje! Za trgovsko-obrtno združbo se je ustanovila v Gorici v Seneniški ulici št. 1 slovenska trgovina z jestvinami in delikatesami pod tvrdko Kopač in Kurtin.

Dante Vecchi, mestni tajnik, kakor se go o i po mescu, je bil d nes tečaj ranjen. Več v „Primorcu“.

Radodarni doneski. — Za „Slogino“ zavode je spredel vpravnništvo: Micoljubni tantje na Pečinah gld. 1-10. — Utrgana žica vrgla pri Simonu 60 kr. — Josip Makuc iz Gorice gld. 2. — Baskin Josip v St. Petru nabral gld. 1-06. — Pri „Cavallinu“ nabrano gld. 1-21. — Narodna taksa v Ajdovščini 1 gld.

Zaje je snedel lisjaka v Solkanu, zato vesel nabral gld. 2-54. — Kegljaški klub pri Vaneku nabral na Martinov večer gld. 3-10. — Priporoki Jos. Mahute, davčnega pristava iz Sežane z gospičo Virginijo Garlati v Kanala 15. t. m. složili bisko-kanalski svatje 4 gld. (4 tudi za Alojzjevišče). — Nabrano pri po-oki Joz. Bandedj z Katarino Vertovič pri Vrtovcih gld. 2-50. — Društveni denarčar g. Kancler je sprejel: Prof. Ivančič Josip (za nov.) gld. 5. — Santel Anton gld. 1. — C. kr. notar, kavčič Josip gld. 1. — Prof. Bežek Viktor (za nov.) gld. 1. — Trgovec Koren Anton gld. 1. — Uradnik Blažon Franc gld. 1. — V pušici pri trg. Susteršič gld. 0-35. — V pušici pri trg. Mose gld. 0-43. — V pušici v krčmi Fonovi gld. 0-85. — V pušici v krčmi Reja gld. 0-40. — L. Kovačič sv. Lucija, dobiček pri igri raznih igralcev gld. 1-50.

Za „Šolski dom“: Savli Peter iz Čepovana gld. 20. — Alojzij Sorč iz Itolca gld. 5. — Vinko Vetihi iz Bolcana 1 gld. — Saunig & Dekleva iz Gorice 2 gld. — Volarič Franciška 50 kr.

Društvo „Šolski dom“. (VI. izkaz od 3. do 17. novembra). Oglasihi so se kot ustanovniki z doneskom 100 gld. se slednji gospodje: Savnig Anton pok. Jožef, veleposestnik v Biljah; Poljšak Josip, župnik v Prvačini:

Vplačali so:

„Rodoljub“ v Gorici se ostanek ustanovnine	88-20 gld.
Imelak F., veletržec v Lokavcu, na račun ustanovnine 2. obroka	10 „
Savnig A., velepo. v Biljah, na račun ustanovnine 1. obroka	10 „
Tabaj Andrej, katehet na c. kr. vodnici, ustanovnine	10 „
Potočn uprav. „Soča“, kakor izkaz. v 45. št. iz dne 5. nov.	55-31 „
Bajt Ignacij, nadu. v Batujah	1 „
Poljšak A., vikar pri S. Tomaži, na račun usta. 2. obroka	10 „
Berčan Blazij v Zapotoku	1 „
Zuechiat Marin župnik v pok.	10 „
Ravnikar Vekoslav, velepo. v Cerknem, naloženo kazen	1 „

Skupaj 286-51 gld. Po prejšnjih izkazih . . . . . 4295-19 „ Torej v gotov. do 17. nov. skupaj 4581-70 gld.

Bog povrni vsem darovalcem stotero! Kojaki, spomnite se naše mladine in našega „Šolskega doma“, ki je najtrdnější temelj lepše naše bodočnosti na Goriskem.

Društvo „Šolski dom“.

Izjava. — Podpisani izjavljam s tem, da odstopam od tožbe in vsakršnega drugega preganjanja proti uredništvu „Soče“ in „Primorca“ radi vestice pod naslovom „Opozorjamo rojake z dežele“, katera je bila priobčena v „Soči“ št. 25. z dne 18. junija in v „Primorcu“ št. 13. z dne 23. junija t. l., ker ne smatram za častno, da bi kot Slovenec tožil uredništva slovenskih časopisov, katera sta prinčela vestico gotovo v najboljši nameri, nevedé za mojo osebo, le da bi koristila narodni slovenski stvari, in sicer v času, ko je bila narodna strast na vrhuncu razburjenosti.

Toliko na znanje mojim rojakom v Dornbergu in ostalemu slovenskemu občinstvu.

V Gorici, dne 18. novembra 1897.

Franc Berce, popotovalni zastopnik za razprodajo raznih kmetijskih strojev in posestnik v Dornbergu.

Dostavek uredništva: Na podlagi gornje izjave dostavljamo, da v imenovani vestici nisimo imeli namena, zaliti zasebne časti g. Breča ter da sploh nisimo vedeli, ako se je ista dostajala njegove osebe. Ker smo se prepričali, da je isti gospod zastopnik postene tovarne raznih strojev s Čuskega, ter da se more rešiti nadlog, ki so ga silile v tožbo, — priporočamo ga najtopleje vsem onim našim krogom z Goriskega, kateri bi potrebovali katerekoli stroje.

„Cur-Casino“, nekdanje mejnarodno društvo v Gorici, je popolnoma razpadlo vsled tega, ker so imeli zvonček v rokah nespo-sobni ljudje. Tako napreduje mejnarodna miroljubnost v Gorici!

Vabilo. — Dne 24. novembra ob 11. uri dopoldne, zadnji četrtek, bo v dvorani goriske čitalnice shod živinorejcev in sploh prijateljev napredka v narodnem gospodarstvu na Goriskem.

Vabilo se posebno gg. župani, podžupani in staršine, potem č. gg. duhovniki in

učitelji, ter vsi živinorejci, kateri se zanimajo za zavarovanje govede.

Govorilo se bo: 1. O potrebi društva za zavarovanje govede; 2. o pravilih društva in o zvezi društev; 3. volitev odbora za sestavo pravil in za snovanje društev.

Važnost predmeta kaže potrebo shoda in bodi vabilo k obilni udeležbi.

V Sempasu, dne 17. novembra 1897.
Bl. Greč,
deželni poslanec.
Ivan Rojec,
kurat.

Svojim prijateljem. — Ker bom celo zimo veliko zunaj Gorice na kvárnerskih otokih radi boleznij v rodbini, prosim prijatelje in znance, naj se ne obračajo na me v nikakih važnih rečeh, ker bi jim ne mogel postreči, kakor se je godilo to doslej. V vseh rečeh, ki zadevajo tiskarno, „Sočo“, „Primorca“, „Slovensko knjižnico“ itd. pa naj se svobodno obračajo pod znanimi naslovi v Gorico, ker imam za vse lake posle zanesljive namestnike, ki mi potem v vseh važnih dopisih poročajo bodisi obratno pošte ali ko pridem na nekoliko dni v Gorico.

V Malem Lošinjcu, 16. nov. 1897.
A. Gabršček.

Ostala Slovenija.

Naš rojak, akademični slikar Josip Germ, dvakrat s prvim darilom odklikovano učence slavnega češkega slikarja V. Brozika, otvoril je dne 1. v Pragi abeljev za-ščiteno slikanje (portret, nabožne in dekorativne slike, genre). Kdor si želi omisliti kako sliko ali informacijo se v tem oziru, naj se obrne na njega pisмено pod naslovom: J. Germ, Praga, Vodčkova ul. 38.

Uredba učiteljskih plač. — Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani je deželni odboru predložilo posebno spomenico o uredbi učiteljskih plač in o upeljavi osebnega sistema, kar obuje veljaj za vse učiteljske brez izjeme, ki deluje na vseh kranjskih javnih ljudskih šolah. Spomenica je vrlo krepko utemeljena. In naše gorško učiteljsvo?

Idrjskim rudarjem v poboljšek. — Splošno je znano, da so delavci pri c. kr. rudniku za živo šrebro v Idriji slabo plačani. Dolgo vrsto let so rudarji prosili pomoči — pisali so je po časopisih, govorili v zastopih — toda vse zastopili. Se le po odhodu Ondrke in po starti zagrnjenega slovenskega Lepolda se je jelo zari in idrjskem obzorju. Po našem so jeli zboljševati mezde. — Sedaj pa se je prečital rudarjem odklop poljedelskega ministra, ki določa, da bodo z novim letom začeli dobivati vsi stalni rudarji, provizionisti in vse udove, brez plačeno žito in drva, kar so do sedaj dobivali po nižani cenii. Vsaj nekaj. Kako se svet suče! Pred kakimi 20 leti so hoteli Lipold & comp. vzeti rudarjem jedini njihov poboljšek, žito in drva, sedaj pa hoče rudarji to celo zastopiti doličati! Seveda, kakrat je vladala v Idriji nemška stranka proti slovenskim rudarjem.

Urednik Martinolich, slepar. — Lahnonska nam toh nasprotna stranka v Istri je zopet za en skandal bogatejša. Javili smo, da je prišla policija v Trstu iz Pulja po beglega najstarejšega nasprotnika primorskim Slovanom, bivšega urednika lista „Il Govine Pensiero“ — Carlo Martinolich-a in ga djala pod ključ radi velikanskih poverljivosti — storjenih v Pulju. „Nasa Slova“ piše, da je dvema mladoletnima srotama, katerima je bil varuh, zapravil ves denar, da je revizija blagajne „Societa opera“ izkazala velikanske primanjiljke v vsej okoli 80.000 gld. — Vse to bi se ne moglo zgoditi, ako ne bi bila vsa italijanska stranka na njegovi strani. Martinolich je imel pristop tudi v najodličnejših krogih puljskih! Pri baronci M. Viltner, sprogi zapovedujočega podnadarala, je imel prost ustup ob vsakem času! Kaj čuda, da nas oblasti tako zatirajo, ako imajo ljudje Martinolich-eve vrste povsod na stečaj odprta vrata.

Schmidt pojde, Schmidt gre, Schmidt ostane, in Schmidt menda vendarle pojde — to je — deželni predsednik koroski. Nemci bi ga nad vse radi obdržali, ker jim je bil zvesta in gotova zasloba. Koroski Slovenci ne bodo živovali po njem.

Občinske volitve v Miljib so izpadle nepgodno za slovensko stranko, dasi imajo Slovenci večino v občini. Italijanom ponagali so delavci in 100 kar čez noč vpisanih obrtnikov brez patenta do zmage.

Javni shod polit. društva „Edinost“ na Proseku dne 7. t. m. je bil mnogobrojno obiskan. Vprejel je soglasno tri resolucije, prvo glede ureditve zemljinske knjige, drugo glede ustanovitve okrajnega glavarstva za okolico, v tretje pa izreka svoje globoko obžalovanje na skandalih, ki se sedaj vrste v avstrijski zbornici poslancev.

Istrski deželni zbor v Pulju bo le zboroval v mestni dvorani na gl. vnem trgu.

Akademična podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Gradcu. — Pri XI. glavnem zborovanju dne 7. t. m. je bil izvoljen za leto 1897-8 tale odbor: Predsednik: iur. Slavko Krmavnar, polpred.: med Hinko Dolenc, tajnik: iur. Franc Korosec, blagajnik: med. Franc Čeh, odborni-namestnik: iur. Ljudevit Brencč.

Odbor akad.-teh. društva „Triglava“ v Gradcu, voljen na I. obč. zboru dne 6. t. m. za zimski tečaj 1897-98, se je sestavil nastopno: Predsednik: iur. Rasto Mulej, podpred.: phil. Davorin Majcen, tajnik: iur. Rasto Pustoslavšek, blagajnik: med. Gvidon Pragi, knjižničar: phil. Janko Kostial, gospodar: iur. Matej Vargazon, odbor. nam.: phil. Dragotin Ozvald.

Lovran — morsk. kopališče — V Lovranu namerava neka francoska družba zidati kopališče, hotel in ustanoviti tam morsk. zdravilišče, dočim je naša vlada dovolila 60.000 gld. za razširjenje luke.

„Slovenski Gospodar“ je prinesel izborni pisani članek pod zaglavjem: „Kako se

Spodnji Stajar pripravila za Pruse“, iz katerega posnamemo žalostno dejstvo, da na celnem Spodnjem Stajaru je eden sam županik slovenski uraduje! Neverjetno.

„Circola dei giovan!“ je društvo, katero so ustanovili v Trstu razni slovenski odpadniki v neko posebno svrhu, koja pa ni bila povedana v pravilih, pač pa mej vrsticami. Pred tednom se je ustanovilo prvo ravnateljstvo, in že pri prvem nagovoru ravnateljstva se je grešilo zoper paragrafe drž. zakona, tako, da je posego vmes namestništvo ter društvo razpustilo. Porol društva je bil težak, — preminol pa je kar čez noč!

Štrajki v Trstu. — Dva dni je prenehala tramvajski promet v Trstu, ker so štrajkali vsi vozniki. Končno se je delavcem obljubilo, da njihove zahteve se bodo preselile v seji upravnega odbora, ako se vrnejo na delo. Na to so delavci šli v službo preteklo sredo.

Tudi v pivovarni Judtman je nastal štrajk vseh sodarjev, ker je bil bajč po krivici odpuščen eden delavec.

Pa tudi 6 čevljarjev mojstra Vivica v Barkovljah je štrajkalo, ker jim gospodar ni hotel povisati plače.

Potres. — V noči od 16. na 17. t. m. so se v raznih krajih na Českem primerili precej močni potresi. V A-chu so bili štirje sunki, močno se je treslo tudi v Falknovu in v Karlovih varih.

Hrvaščina uradni jezik. — 23. oktobra t. l. je minulo ravno 50 let, odkar se je v deželnem zboru v Zagrebu slovesno proglasila hrvaščina uradnim in učnim jezikom za vse Hrvaško in Slavonijo.

Žalostne morajo biti razmere na Hrvaškem, kjer je bilo obsojenih tekem t. l. nad 500 oseb zaradi zločinstva ustaje in drugih političnih zločinov. V preiskovalnem zaporu pa sedi še nad 300 oseb iz enakih vzrokov! Kje je krivda? Kaj sila bedno ljudstvo do ustankov?

Nasprotje med Srbi in Bolgari se z nova pojavlja. Srbski in bolgarski listi pišejo že tako strasno, kakor pred kako novo vojsko med bratskima narodoma — vse to zavoljo Makedonije. Bolgarski list „Otviz“ piše: „Mi, svobodni Bolgari, izplačali smo Srbe na Slinici, macedonski Bolgari pa jih bodo izplačali v prekrasni dolini Strume in Vardara.“ „Narodno Pravo“ — tudi bolgarski list, pa piše: „Mislimo in verujemo, da se bodo morala vtaboriti bolgarska vojska nekje dne v Topčideru (t. j. v kraljevem listovišču pri Belogradu). Dočim srpski list odgovarja z vprašanjem: Zakaj bi se v Topčideru vtaborili, ker je za Bolgare dovolj prostora po belgradskih jezah?!

Jeli res mir med bratskima narodoma nemogoče? Hrvat sovraži Srba, Srb Bolgara, Slovenec Slovanca — na vedno veselje naših skupnih sovražnikov, ki nas zaslepljujev stujejo drug nad drugega, da nam lagje gospodujejo. Tužna nam majka!

Razgled po svetu.

Državni zbor. — V seji 8. t. m. je podpredsednik najprej prosil in opominjal poslance, naj se vedejo dostojno in naj se ogibajo skandalov. Toda ta opomin je bil hoh ob steno, ker že v seji 10. t. m. so se prigodili zopet grozoviti skandali, ki so skoraj preseglji one od petka. Nemski nacionalci in nemski krščanski socialisti so se obkledali z najgršimi in najpodejšimi psovkami in si grozili s pestmi. Na dnevnem redu je bila obtožba ministerstva radi jezikovnih naredb za Česko. — Mi bi prav nič ne imeli zoper to divje razgrajanje v avstrijski poslanski zbornici, nasprotno, nas mora obhajati le nekaka posebna zadovoljnost, ko vidimo, kako cvet nemške inteligencije, kako cvet tako imenovanega prvega naroda na svetu, kako cvet največjih učnjakov liki zdvijani, krvičejim, krvi pijani druhali parizki izva časov francoske revolucije, kaže na najodličnejšem mestu avstrijske države, da so vse pripovedke o nemski kulturi le laž — prav nič ne bi imeli zoper te razgrajalce, ko bi le v produkcije nemških državnozbornih komedijantov ne stala tako ogromnih svol! Jeden sam 12urni govor posl. Lechnerja je stal avstrijske davkoplačevalce nad 10.000 gld.

V seji 6. t. m. podali so nekateri galiski poslanci obširni predlog, naj se obtožbi ministerstvo radi galiskih državnozbornih volitev.

Ker je poslanec dr. Ebenhoeh odklonil kandidaturu za predsedništvo, zjednila se je večina za Abrahamoviča, ki je pri volitvi dobil 186 glasov in je tedaj izvoljen. Nemške stranke so oddale prazne glasovnice in se odstranile iz dvorane. Prvi podpredsednik je dr. Kramar; kvo postane II. podpredsednik, se še ne ve.

Po volitvi predsednika je zb. rnica nadaljevala razpravo o predlogu, naj se ministerstvo obtoži radi jezikovnih naredb. Ministerski predsednik grof Baden, ki je na senzacionalen način posegel v razpravo, se je skliceval na svoj v gosposki zbornici mesec, maja izrečni govor, v katerem je rekel, da vlada norebitne predloge glede uredbe narodnostnega vprašanja vestno pregleda, in če jih spozna za koristne, da se krepko zavzame za njih izvršitev. Na tem stališču stoji vlada še danes, a če ne bo takih predlogov, če ne pride do razprave o njih, ali če bi se razprave zavleklo, iz kratka, če se v šim krajšem času ne doseže sporazumljenje, vzame vlada sama stvar v roke in jo dožene, ker hoče narediti konec narodnostnim prepriam na Českem. Skušala bode pri tem postopati v sporazumljenju z obema narodnostima. On in vlada nikakor ne mislita odstopiti, a če opozicija s tem ni zadovoljna, ji on (Baden) pomagati ne more. Končno je ministerski predsednik izjavil, da vlada spoznava in cenii pomen nemstva, da pa hoče tudi vsem nemskim narodom vestne in

pošteno pomoči do njim pristojeh pravie. Ta Badenijev govor ni nikakor zadovoljil. Čehov ne Nemcev. Pravi se, da se je Badenji s svojim govorom postavil na Dipanljičjevo ravnopravnosti sovražno stališče! Nemške stranke zopet odklanjajo vsako pogajanje za vlado, češ, da je imel Badenijev govor samo namen, Nemce za nagodbeni provizorij pridobiti. —

Pacakov predlog, naj se preko obtožbe ministerstva prestopi na dnevni red, je bil sprejet z jako nezadovoljno 6 glasov, namreč s 177 proti 171 glasom. Desnica bi bila propadla, ako bi jej ne bila prišla na pomoč stranka Stojalovskega. Za obtožbo je glasovala vsa nemška opozicija, krščanski socialisti, Italijani, demokrati in večina nemških klerikalcev. Po izidu tega glasovanja so se ponavljali že znani prizori: Nemci so napadli Stojalovskega stranicu na kaj surov način in jo gradili. S surovostjo se je zlasti Lueger-jeva stranka odlikovala. — Stranka Stojalovskega se zavoljo surovih napadov preseli na desno stran zbornice.

Budgetni odsek je v četrtke dognal razpravo o nagodbenem provizoriju, kateri je bil prijel.

Delegatji sta se seli dne 16. t. m. na Dunaju. Avstrijska delegacija se je otvorila 16. t. m. o polne. Kol starosta je predsednik član gosposke zbornice baron Helfert. Zastopniki nemških strank so izjavili, da se volitve predsedništva ne vedejo, Z le 34 glasovi je bil predsednikom izvoljen bivši česki namestnik grof Thum, podpredsednikom pa posl. Jaworski. Vlada je predložila skupni državni proračun. Redne potrebine znašajo 145, izredne 15 milijonov. Za vojaške namene terjaja vlada letos 7 1/2 več, in sicer 4 1/2 ml. za puške in topove, 2 milijona pa za utrle. Cesar je 17. t. m. ob 1. popoldne sprejel avstrijsko delegacijo. Proračun za Bosno in Hercegovino kaže 1/2 milijona prebitka.

Cesar je 17. t. m. vzprejel avstrijsko in ogersko delegacijo, ogersko ob 12., avstrijsko ob 1. uri. Po ogovorih predsednikov grofa Szaparyja in grofa Thuma je cesar imel prestolni odgovor, v katerem je rekel, da se je tekem zadnjega leta posrečilo, odpraviti nevarnosti, katere so grozile v orientu, za kar gre zahvala soglasnemu postopanju velevalst. Evropski koncert se je izkazal kot mogoten faktor v vseh orientalnih zadevah, a če se mu tudi ni posrečilo preprečiti konflikt med Grško in Turčijo, je njegova zaslug, da se je konflikt lokalizoval in dosti hitro dokončal. Sedaj imajo velevalst naloge, rešiti kretske vprašanje in upati je, da se reši takó, da se ohrani suvereniteta sultanova zajedno pa, da se zagotovi Kreti kar možno obsežna avtonomija. Razmerje med Avstrijo in drugimi državami, kar je mogoče ugodno. Nepremakljiva polaga vsi zunanji politiki je zveza z Nemečijo in z Italijo, ki kateri je prišlo se prijateljsko razmerje z Rusijo. Pri opetovanjih sestankih z ruskim carjem, je rekel cesar, se je izkazalo popolno soglasje in misljenju in utrdilo medsebojno zaupanje, tako da je smeti brez bojazni zreti v bodočnost. Cesar je potem s toplimi besedami omenil svoje opetovane sestanke z nemskim cesarjem, z rumunskim kraljem, povdarjaje, da je glavna naloga avstrijske vlade ohranitev evropskega miru in končno izpregovoril na kratko o skupnem budgetu.

Po prestolnem ogovoru je bil cerele, Cesar je ogovoril več delegatov, tudi dr. Šusteršič, katerega je najprej vprašal, če je prvi delegat, kar je Šusteršič potrdil, in s katerim je potem govoril o ljubljanskih razmerah. Cesar je vprašal, kako se bile posledice zadnjega večjega potresa in če se zdaj v Ljubljani veliko žida, na kar je Šusteršič dal zadevna pojasnila. Napram dr. Heroldu je cesar rekel, da se mora sedanjim razmeram v parlamentu na vsak način konce narediti, napram Schwarzu in dr. Pacaku, ki sta rekla, da bo boj za nagodbeni provizorij jako trd, je cesar rekel, da je razmerje v parlamentu močno obžalovati, napram Englu pa je rekel, da se bo še vse poravnalo. Z dr. Kramarjem je cesar obširno govoril o delovanju parlamenta, a kar je rekel, ostane tajno.

V neposredni zvezi z divjaskimi nastopi poslancev v avstrijskem državnem zboru — so pretepi med dunajskim dijaštvom; danes tulenje pred državno zbornico z heilou-pitja Wolfa in Schönererju, jutri krvavi pretepi v soli vseučiliški in sedaj napad na slovenske dijake! Ni čuda, solj imajo v poslanski zbornici najboljše!

Vaterland“ pravi o uborni večini 6 glasov, katero je imel grof Baden 12. t. m. za se, takó-le: „Sodba o politički spretnosti grofa Badenija je postala neugodna. Današnje glasovanje pomeni izdatno izgubo ako ne popolen poraz sedanje vlade.“ — Večina 6 glasov! Grof Baden ima trdo kožo, da ne pobere svojih rečij na Dunaju in ne zbeži v Galicijo!

Poljski listi poročajo, da državni zbor utegne zborovati do 10. decembra. Deželni zbor nižavstrijski je sklican na dan 20. t. m. radi nekaterih nujnih vprašanj, katere ima rešiti. Jedna teh nujnostij je tudi zakon o — deželni zavarovalnici. — Vsi drugi deželni zbori se spidejo 15. decembra.

Uplivnejši madjarski časopisi so vsi za to, da bi Baden odšel s svojega sedeža. „Pesti Naplo“ pravi naravnost, da največja ovira boljšim odnosajem v Avstriji je grof Baden sam. — Zares, daleč je prispel železni poljski grof s svojo „fikfakovsko“ politiko.

Postl. dr. Ebenhoeh je imel pred svojimi volitvi velepomemben govor o parlamentarni in politični situaciji. Rekel je: da je obstrukcija, kakor jo tirajo nemski opozicionalni poslanci, sramota za nemski narod in ludodelstvo. Nemci očitajo katoliški ljudski stranki, da se je zvezala s Čehi in Poljaki, dasi bi se bili oni z veseljem zvezali s

temi istimi Čehi in Poljaki, ako bi jih bili ti le hoteli vzeti mej se, in dasi bi bili nemski liberalni veleposelniki radi vstopili v večino, ako bi jih bili Slovani le vzprejeli hoteli. Baden se je nekaj časa res ustavljal vzprejetje katoliške stranke v večino, a sprizjajal se je z njo in naposled izjavil, da se hoče nanjo naslanjati. Z ustanovitvijo sedanje večine so bili nemski nacionalci v sree zadeti, njih stranka je ranjena na smrt. Boj, kateri so začeli, ne velja vladi, boj velja večini, ali ker proti večini ni moč predlagati obtožbe in uganjati obstrukcije, zato so naperili boj proti Badenju in ga vodijo v znamenji jezikovnih naredb, da svoje gibanje zavijejo v narodnostni plaše. Jezikovne navedbe so le navidezni povod boju, nemška opozicija jih porablja kot agitacijsko sredstvo, da svoje volilce lagje slepi, v resnici pa je ves njen boj obrnjen proti večini in proti načelom, na katerih izvršitev se je večina zjednila. Opozicija bi rada večino razgala, in ker je nemška katoliška ljudska stranka ključ k večini, ker večina razpade, čim se ta stranka od nje loči, zato naskakuje opozicija javno katoliško ljudsko stranko. Polozaj katoliške ljudske stranke je vsled tega težak, a tudi važen za vsó državo, ker z nje izstopom iz večine pride ta za dolgo let ob veljavu. Z ozirom na to, je dejal Ebenhoeh, da je odklonil predsedstvo, ker bi njegova izvolitev bila za opozicijo novo agitacijsko sredstvo, a ta odklonitev nikakor ni odpoved od večine, kateri ostane stranka zvesta, ker jo smatra za jez, ki zadržuje, da ne pridejo na krnilo nemski liberalci in nacionalci.

Česki časopisi so tudi bolj nejevoljni na grofa Badenija po njegovem prečudnem govoru v poslanski zbornici. „Politik“ pravi, da desnica je jako razdražena na grofa B. radi tega govora, s katerim se je takó silno laskal Nemcem in obstrukcij. Desnica mu je zamerila tudi, ker je nič ni obvestil poprej, kakosen govor misli izustiti v zbornici. — Še ostreje govore „Narodni Listy“. Ti zamerojo grofu B. posebno veleomotno zatrdilo, da nemskim narodom so ho delila enakopravnost „po možnosti“ (nach Möglichkeit). — Kaj naj rečemo mi Slovenci? Pač edino to: Bog reši nas in Avstrijo tega velemodrega državnika Badenija!

Stojalowski bo smel priti brez skrbi v Avstrijo, ker vlada bo predlagala cesarju, da ustavi potom milosti vse kazensko postopanje proti njemu.

Tuje dežele. — Generalni francoski guverner Ludo-Kine Lanesan je priobčil „svobodna pisma“, v katerih rezko obsejla hladnokrvnost Rusaje do vseh tehkih vprašanj, ki so Francozom najbolj pri sreu, n. pr. radi Alzacije in Lorene. Tudi izraza nejevolje Francozov, da ruski časopisi skušajo ublažiti pomen znanih francosko-ruskih napitnic na ladji „Polhaon“!

Poročilo, da je konflikt mej Avstrijo in Turčijo že poravnau, ni osnovano. Tudi ni resnično, kar se javlja, da avstrijski poslanik ne odputuje, če da Turčija glede afere Brazzafoli zahtevano zadoščenje. Avstrijski poslanik odputuje s prvim ekspresnim vlakom, ako Turčija ne da do jutri o aferi Brazzafoli zadoščenja in ako glede orientške železnice ne stori vsega, kar je Avstrija zahtevala, in kar Turčija že mnogo let zavlačuje in odklada. Na brodovje, zbrano pri Kreti, se je že ukreal delegat avstrijskega poslanitva in brodovje gre, pomnoženo po nekaterih drugih ladijah, nemudoma pred Mersino in začne bombardement, če se Turčija ne ukloni. Razen tega ustavi Avstrija takoj ves obrat na orientski železnici in onemogoči najetlje najnovejšega turskega posojila, eventualno pa se odloči tudi še za druge represalije.

Danes brzojavljajo, da konflikt mej Avstrijo in Turčijo je popolnoma poravnau. „Novoje Vrenja“ je sprožila tole zemljalno misel za rešitev kretenskega vprašanja: Turčija naj odstopi Kreto Rusiji, kakor je odstopila Avstrija l. 1866. Italijansko zemljo Franciji. Grška bi potem dobila Kreto iz ruskih rok in ne iz rok svojega preunagalea.

Porta je odločno odklonila imenovanje Nemca Schäfftrja začasnim guvernerjem na Kreti. — Za tega nemškega polkovnika se je potezala tudi Avstrija!

Iz Kaira a poročajo, da v celem vshodnom Sudanu ni več derviških cel. V nekoliko mesecih bo ta del zvezan s Kairo m po železnici, da bo laže dovažati vojski potrebnega živeza.

Znamenito trdijavo Cassala prepušči Italija anglo-egipški vladi. Italija je zadovoljna, da ostanejo tudi zanaprej vsa dosedanja imena onih utrd, za katere je ital. ljudstve žrtvovalc lepe milijone. Tudi tolažba!

Italijanska vlada išče novih potij za boj proti cerkvi in papežu. Minister Godronobi je namreč odredil, naj se ustanovi pri narodni knjižnici v Firenci oddelek takih knjig, ki so prepovedane od sirani katoliške cerkve.

Knez Danilo Črnogorski se je vrnil iz Gradca na Cetinje.

Dreyfus. — Francoski stotnik Dreyfus je bil pregnan na osamel otok, ker obsojen radi velezdaje in ovaduštva. — Ta teden pa je bila razširjena v Parizu razburjajoča vest, da izlajalec ni Dreyfus ampak major Esterhazy. Brad Dreyfusov ima baje dokazke v rokah, da grof E. je prvi izdajalec. Proti E. se vrši preiskava. Vse radovedno čaka na konec te zapletene zadeve.

Književnost.

„Nasa monarhija“. — Deseti zvezek tega jabiljskega dela prinasa popis in slike kranjske dežele. Tudi ta zvezek je po svoji zunanosti prav lep in ukusno sestavljen. Zamolčati pa ne smemo, da se nam vidi, kakor bi bil ta zvezek nekaka reklamna knjiga za gotove firme.

Celi zvezek je pa tudi le slavo-pov Nemcem, jednim nositeljem kulture na Kranjskem.

Prvo stran je posvetil pl. Radies proslavljenju kranjske hranilnice, kakor bi Ljubljana in dežela brez nje niti obstati ne mogli. Nemške nezatne „Tonhalle“ ni smelo manjkati, dočim se „Narodni dom“ niti ne omenja. Da je „Siska“ „Vorort“ mesta Ljubljane, tega do sedaj nismo vedeli. In zelo važno je dejstvo, da je „Schloss Kaltenbrunn“ lasti grofice J. Wenkheim, roj. Baumgartner in gospe Mary Baumgartner. Slička „Franciskanska procesija“ je ponesrečena. Važno za Avstrijo je tudi, da čitatelj v Galiciji n. pr. ve, kedo ima kako vilo na Bledu. G. pl. Radies naj nam blagohotno oprosti, da kar naravnost izjavimo, da je popis kopališča v Kamniku vendar le preočitna reklama za firmo Prasniker. Dočim je uredništvo svetovno slavni rudnik Idrijo čisto pozabilo, Skofjo Loko in Tržič le mimogrede omenilo, posvetilo je Prasnikerjevemu kopališču kar 4 slike in celo zaglavil! Pl. Radies vidi v svojem popisu kar „eine Reihe zum Bade gelöhriger Villen“, neznamiti potok Nevljico (on piše „Neul“) je povisil v reko, in dočim je bil že omenil ono vrsto vil v I. oddelku, nasteva so enkrat vse Prasnikerjevo promoenje: „Villa Hermann, der Mühlhof (nedvojbena klasična stavba), Villa Johanna, Villa Louise“! V popolnute vsega slavospeva bi bilo moralo uredništvo priobčiti le še vsó Prasnikerjevo obilje naslikano.

Slika mesta Kranja nima še novega gimnazijskega poslopja, in namesto deželno-glavarjevega „buen retiro“ bi se bilo kaj lepšega, važnejšega našlo.

Ves spis pa je glorifikacija nemstva na Kranjskem in tujec, ki dobi ta zvezek v roke, ne bode vedel, da je Kranjsko — slovenska dežela.

Radovedni smo, kako se bodo pisalo o „Goriškej“. Najbrže bo zopet vse tendenciozno. Ako bo, tedaj naj se to podjetje lo pripravi na svečan protest, naj bi veljalo v proslavo 50-letnice cesarjevo! S tali izvisečim praznikom ni treba separiti narodov!

Ball-Seldenstoffe 35 Kr.

bis 14-05 p. Met. — sowie schwarz, weiss und farbige **Hennberg-Selde** von 35 Kr. bis 6. 14-05 p. Met. — glatt, gestreift, kariert, gemustert, Damast etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versh. Farben, Dessins etc.), porto- und steuerfrei im Haus, Muster umgehend, Doppeltes Briefporto nach der Schweiz. **Selden-Fabrik G. Hennberg (k. u. k. Hof.)** (4) ZÜRICH.

Poslano. 9)

Na vprašanje neke stranke, kje bi kupila cvetlice, sem ji priporočil tvrdko E. Lvard Pavlin v Nunski ulici št. 10. Stranka se je v resnici napolila v Nunsko ulico, u ni prišla do g. Pavlina, pač pa je zdražal in ji postregel g. E. Riessner. No bi reči omenjal, da nisem bil večeraj pokleau k redarstvu, katero me je obvestilo, da me je priznamil g. E. Riessner zato, ker sem priporočal g. E. Pavlina kot znanoga narodnjaka. Vprašan sedaj g. E. Riessnerja, kako se ujema njegova prijava s postopanjem njegovega sina, kateri Slovence pošlja v vse druge le ne v slovenske prodajalnice? Ali ni dovoljeno priporočati poljubnih oseb zato, ker se čutijo Slovence?

M. Sever,
trgovski pomočnik pri tvrdki J. Mose.

*) Za sestavke pod tem naslovom je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor naloga tiskovni zakon — Op. ur.

Otvorjenje gostilne!

Podpisance vsvoja si p. n. gg. sorojakom v mestu in na deželi, posebno pa ožjim svojim rojakom Bricem naznamiti, da je otvoril v **prilicnih prostorih c. kr. okr. sodišča v Gorici**

veliko gostilno

v kateri toči **domača bela ter izvrstna istrska vina**, kakor tudi pripravlja ukusna jedila po zmernih cenah. Priporočevajo se kar najtopleje slavnomu občinstvu, se bilježi

Karol Prinčič.

Zdravnik

Dr. M. Keršovani

ordinuje v lastni hiši
v ulici Barzellini
6-1 h. št. 2. 413 7

Prostovoljna dražba

proti gotovini raznega finega polištva in drugih predmetov, posebno dveh ormar za oblake z zrceli ter slike predstavljajoče Sv. Magdaleno bode v Skrijah h. št. 27 dne 27. 28. in 29. t. m.

Vinogradniki, pozor!

Vsak vinogradnik mora skropiti svoje trte, ako želi obvarovati traje od peronosporo, za katero se potrebuje dobro

škropilnico.

Kdor hoče torej po ceni kupiti tako škropilnico, naj se obrne že sedaj do podpisane, ker ob zimskem času more takošne ceneje izgotavljati.

Artur Makutz,
klepar v Ozki ulici št. 1
v Gorici.

Ivan Domicelj, trgovec z jedilnim blagom v Korminu, na glavnem sadnem trgu (bivša hiša Pallova) priporoča svojim rojakom sladkor, kavo, riž, olje, kamenoolje, moko, otrobe, vsakovrstne sveče iz Kopačeve tovarne, potem špirit vinski in domače žganje. Dalje prodaja vitrijol (modro galico) in pravo romansko trino žveplo, narodno žveplenke.

Najlepše darilo! Prešeren - Poezije, s sliko slavnega slovenskega pesnika. Dezenja je elegantno v usnji z zlato obrobo. - Cena samo gl. 1.- s poštnino gl. 1.05. Jenko Simon, - Pesmi, I. zvezek, s pesnikovo sliko in 9 drugih krasno risanih slik; vezanje je elegantno v usnji in zlato obrobo. - Cena samo gl. 1.- s poštnino gl. 1.05.

Kje se dobé umotne svetlice in nagrobni veneci prav po cení? to pri onaj 1881. leta ustanovljenj torčki 3 E. RIESSNER 3

Slovenska gostilna v Trstu, Pri Petelinu. Sprejme v svoje lepe prostore vsacega lačnega in utrujenega gosta, ter ga pogosti z jedjo in pijačo, da bo zadovoljen.

Moji fabrikati so znani kot dobri in po cení: Remont, nikel, teče 32 ur. gl. 3.60; remont, srebro, kolekovan, zlatorez, gl. 6.-; ankerska badilnica, I. kakovosti, razsvetljajoča, gl. 1.60; regulator v orehovom zabojku, od gl. 4.50 naprej. Cenik z 500 slik zastoj in franko, kar ne ugaja se z menja ali znesek povrače.

Seznam blaga tvrdke G. Ferd. Resberg v Gorici. Glavna zaloga: v Kapucinski ulici št. 11 (stara cukrarna). Podružnica: na Kormu št. 2 (Attensova palača).

Sladkor - kave - riž - mast poper - sveče - olje - škrob - ječmen - kavino primeso - moko - gris - drobne in debele otrobe - turšice - zób - sol - moko za pitanje - kis - žveplo - cement - bakreni vitrijol itd. 169-1

C. kr. privileg. krojni aparati, Eđina slov. zaloga dežnikov, solčnikov in rokavic za dame gospode in uradnike. M. POVERAJ krojaški mojster in trgovec v Gorici na Travnici v hodniku in v I. nadstropju v li. št. 22. 297-4

P. Drašček, trgovec z jedilnim blagom v stelnii ulici št. 2, v Gorici (tam, kjer je tobakarnica) priporoča se p. n. slovenskemu občinstvu v 67 Gorici in z deželo. Prodaja kavino primeso iz tovarne ARNOLD & GUTMANN z Dunaja. Zaloga žveplenk družbe sv. Cirila in Metoda.

Razglas. Naznanja se, da javna dražba zastavil III. četrtleta, t. j. mesecev Julija, avgusta in septembra 1896. začne v četrtek, dne 9. decembra 1897. ter se bo nadaljevala naslednje ponedeljske in četrteke. Od ravnateljstva zastavljavitec in 2 tjo združene hranilnice, V Gorici, dne 8. novembra 1897.

Vozniki v Gorici in z deželo, pozor! Sedlar Valentin Ferjančič naznanja, da je odprl svojo 241 sedlarsko delavnico v Gorici v Vrtni ulici v hiši grofa Thurna nasproti odprtemu sadnemu trgu. V svoji delavnici prodaja vse potrebšćine za zasebnike, voznike, jahalce, torbice, kovčge itd., izdeluje navadne in najfinejše vprege in oprave za jahanje. Priporoča se toplo svojim rojakom v Gorici in z deželo.

Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda v Gorici. Prodaja naravne in pristne briske pridelke po zmernih cenah. Zaloga pristnih briskih vin. DESERTNA VINA. Razpošlja na vse kraje od 56 litrov naprej. Uzorce vin pošilja ra zahtevu. Sedež društva je v Gorici: ulica Barzellini št. 20. Podružna klet: ulica Torrente št. 6.

Teodor Slabanja srobrar v Gorici, ulica Morelli št. 17. Priporoča se pročitili duhovščini za izgotavljenje ekvencih posod in orodj po največjem uzoru in najnižji cení, kot: Monstrance, kelihor, svečnikor, itd. itd. Stare robove popravlja ter jih v ognju posrebrni in pozlati. Da si pi zamorejo tudi bolj rovine cerkve naročiti cerkvenega kovinskega blaga, oblaščje jim to z orej omučenj s tem, da jim je pripravljeno pošiljati blago, ako mu potem to izplačujejo na obroke. Obroke si va naročevalec sam lahko doloci. Strelcevalce iz bakra v ognju pozlaćene najbšeje iznajdbe, kakor tudi vsakovrstno enako popravo in pozlaćene priporoča tudi po najnižjih cenah. - Pošilja vsako blago dobro spravljenno in poštnine franko! 16 (C)

Svoji k svojim! Ambrož Furlan, trgovec. 151 z jedilnim blagom na tržaški cesti 4 v Gorici priporoča kavo, riž, sladkor, moko, žito, otrobe, vse poljske in domače pridelke. Posreže vestno in po zmerni cení.

Trgovec z vinom na veliko Anton Pečenko, Vrtna ulica 8 GORICA - Via Giardino 8 12 Cl. priporoča dalmatinsko vino iz Jelše in Šibenika, prista bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briskih in isterskih vinogradov. Dostavlja na dom in razpošlja po železnici na vse kraje avstro-ogorske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevu pošilja tudi uzorce. Cene zmerno. Posrežba poštena.

Tovarna tamburic I. STJEPUŠIN Sisek (Hrvatska) 22, 12. Na zahtevu pošilja vsakovrstne inoz. platno inštruvante, ceničke.

Zaščitna znanika: SIDRO. LINIMENT. CAPSICI COMPOS. iz Richterjeve lekarne v Pragi priporočano kot izvrstno bot nblažujočo mazilo; za ceno 40 kr., 70 kr. in 1 gl. se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva to splošno priljubljeno domaće zdravilno sredstvo vedno le v orig. steklenicah z našo zaščitno znaniko, s „Sidrom“ namreč, iz RICHTERJEVE lekarne in vzame kot originalni izdelek le tako steklenico, ki je prevlečena s to zaščitno znaniko. 302, 11 1 Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“ v PRAGI.

do pija Rathreiner Kneippovo sladno kavo? Vsak kdor ljubi okusno kavo, hoće zdrav ostati in si kaj pihraniti

Fran Vašek, priporoča svoje 148 (Cl.) goriško pivovarno na Goriščeku - V Gorici - Piazza Caterini. Pivovarna je zlatno razšćena ter urejena po največji zaltevi. Kuha pivo po češki, dunajski in bavarski navadi in uporablja le češki lmeľ in moravski sladi. Priporoča se p. n. gostilničarjem in zasebnikom v Gorici, v Brđih in na Tolušinskem. Zaloga za Brda ima gosp. Peter Russian v Korminu in gosp. Gottfried Denghart v Campolongo za Furlanski del dežele.

Velika novost! Plin „Acetylen“ (solnični žarki). 296, 10-1. To čudovito svetlo ponuja razen svoje lepote tudi ugodnost, da se je more imeti v vsaki hiši radi svoje lahko upravljajoće priprave in splošne koristi. Zaloga teh priprav, kakor tudi vseh potrebšćin, kot n. pr. apneni karburij, luči, lire, braćale, ključneće za luči itd. se nahaja pri ovlašćeni agenciji za razsvetćavo na Kormu št. 12 v Gorici, kjer se prevzemajo tudi popolne upljavae. - Agent je g. Anton Nanut (p. d. Blažon). Paziti je, da se ne naleti na škodo s tem, ako se naročuje pri osebah, ki niso v to pooblašćene.

Ed. Pavlin v Gorici v Nunskih ulicah št. 10 nasproti gostilno „Belega zajca“. Ustaja si pripraviti prv. duhovščini in slavn. občinstvu svoj veliko zalogo nagrobnih vencev vsake vrste, kakor tudi biserne; rož za cerkev, palm, cvetkov z: nove maše in poroke, vošćenih sveć, križice, čevlje, nogovice, rakev (truge) vs ke velikosti, zlatih črk i. t. d. Vse po nizkih cenah!!!

Gabrijel Picceti, lekarnar pri angetu v Ljubljani, Dunaj-ka cesta. Kaj išje priznanje na H. vojnarodni farm razslavi v Dugi 1896, London Pariz Zimovor 1892-1893. Železnato vino proizlaćenem, zanesljivo zdravilo, ima v sebi veliko prebavljivo železo, kateri učinkuje pri slabosti, na pomankanju krvi in na živih trpećih osebah, priporočljiv posebno tudi za slabotne, blede otroke. 18 16 11. Deset gramov tega pripravka ima v sebi 25 milijonov železnatega klorida in 10 milijonov želeća iz skope kit želeća želeća.

Pravi trpotćev sok je jedino on, kateri se pripravlja v lekarni k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg št. 20. Trpotćev sok neprežno deluje pri vseh prihlajenjih dušnih organov, ter je najboljšo sredstvo za prsni katar, kašelj, preobol, hripavost in vrtolob. Tudi zastarani kašelj se s tem zdravilom v najkrajšem času da odpraviti; bolniki do bijo tek za jelo, lahko spijo in na ta naćin hitro okrevaljo. - Izmed mnogih zahval spominjam tukaj samo eno: «Velesćenjeni gospod lekarnik! Pošljite mi še tri steklenice Vašega izvrstno delujoćega trpotćevoga soka; potrebujem jih za moje poznance. Jaz sem od dveh steklenic od nesuosnega kašlja popolnoma ozdravel. Heala Van, Priporočil bodem ta zdravilni sok vsem prsobolnim, s spoštovanjem - Rudolf Ausim, Na Dunaju, 20. marca 1897.» Pazi naj se toraj, da je na vsaki steklenici varstvena znanika, t. j. slika bana Nikole Zrinjskega, kajti samo je oni pravi trpotćev sok, kateri to varstveno znaniko nosi. - Cena steklenici s toćnim opisom je 75 kr. - Razpošilja se vsaki dan s pošto na vsa mesta in sicer proti predplaćilu (priraćunavši 20 kr. za zamotć) ali pa po postnem povzetju. - Ceniki raznovrstnih domaćih preskušenih zdravil razpošiljajo se na zahtevu zastoj in poštnine prosto. Lekarna k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg št. 20. 2-6 30-1

Velika zaloga Kolesarji! šivalnih strojev in dvokoles se nahaja pri tvrdki SAUNIG & DEKLEVA v Nunski ulici št. 14-16 v Gorici. Dvokolesa so iz raznih sistemov in iz bambusa. Lastna mehanická delavnica za popravljanje in poblesćanje z niklom. POZOR!

Dr. Rosa balzam Pražke hišno mazilo za želodec 290, 26 1 iz lekarne B. FRAGNER-ja V PRAGI. je splošno, že 30 let znano domaće zdravilo, katero uzroća tek, oblaščje prebavo in ledko odvajja. Pri rednem uporabljanju ojačuje pebavne organe in jih drži v pravem toku. Velika steklen. 1 gl., mala 50 kr. S pošto 20 kr. več. je staro, najprej v Pragi uporabljevano hišno zdravilo, katero vzlaščje čiste rane in jih tudi obnavlja nečistobe ter oblaščjo deluje na vroćino in bolećine. V obrokoh po 35 in 25 kr. S pošto 6 kr. več. Pozor! Vsi deli zaloge so prevlećeni z zraćen matšćeno in zakonito priznano zašćitno znaniko. Glavna zaloga: Lekarna B. FRAGNER-ja „pri črnem orlu“ v Pragi, Mala strana, na voglu Špignerove ulice; potem v Gorici v lekarnah Cristofoletti, Glubich, Pontoni in pl. Gironevli. Dnevno razpošiljanje po pošti. - Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogorske.

4 zlate, 18 srebrnih kolajni, 30 častnih in diplom priznanja. Kwizdov Korneuburški ređilni prašek za živino. Zdravstveno in dietetično sredstvo za konje, govedo in ovce. Uporablja se že 13 let v mnogih hovih, ako žvina ne žre, ako slabo prebavljja, dalje za zloščanje mleka in pomnožanje stega pri kravah. Cena: 1/2 skatulja 70 kr., 1/2 skatulje 35 kr. Pristno le z gornje varstveno znaniko se dobi v vseh lekarnah in narodnihleah. Glavno zalogo ima 41 (11) FRANC IV. KWIZDA e. in kr. avstro-ogorski in kralj. rumanski dovorj zalagatelj, okrožni lekar v Korneuburgu pri Dunaju.

100 do 300 g'd. mesečno lahko zaslućijo osebe vseh stanov in v vseh krajih s prodajo zakonito dovoljenih drž. papirjev in srećek, a da ni potrebna glavnica in ni nikaka nevarnost. Poudobe pod Ludwig Österreicher, VIII. Deutsche gasse 8 Budapest, 78, 10-1. V vsakem poštno oddajnem okraji, v vsakej fari in po potrebi v vsakej občini nastavi se razumno, Jelavna in zanesljiva osoba kot zaupni mož in posredovalec z dolornim in trajnim postranskim zaslućkom od neke vrste, mnogo let obstojećega, avstrijskega podjetja prve vrste. Pismene penube pod „V. u. G.“ Gradec, poste restanté. 183. Na dež. jubl. razslavi odlikovan s srebrn. drž. svetljo. Na kvocski razslavi s prvo čeno - srebrno svetljo.

Tovarna uzornih telovadnih priprav JOS. VINDYŠ-A, v Pragi na Smihovu (Praha-Smichov) Vinohradská ulice čisto 816. se pripravljajo k popolnemu uzornemu prirejevanju sokolskih in šolskih telovadnih po najnovjših priznanjih in praktičnih sestavih. V ta dokaz je na razpolago mnogo pripravljeno orodj sprići domaćih in inozemskih. Zagolavja jedno leto. Cene zelo zmerno, plaćuje se pa na mesećne obroke po volji in zmnožnosti. Navadne priprave so vedno v zalogi. Ceniki, proračuni in načrti za popolne telovadnice pošilja na zahtevu brezplaćno in poštnine prosto. 80, 52 21. Poprave izvršuje po najbžjih cenah.